

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Dejan Lukić

Evalvacija strokovnega dogodka: Primer konference »Internet na dlani: E-zloraba otrok«

Diplomsko delo

Ljubljana, 2016

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Dejan Lukić

Mentor: red. prof. dr. Vasja Vehovar

Evalvacija strokovnega dogodka: Primer konference »Internet na dlani: E-zloraba otrok«

Diplomsko delo

Ljubljana, 2016

Rad bi se zahvalil vsem, ki so sodelovali pri nastanku diplomskega dela. Prav tako bi se zahvalil mentorju prof. Vasji Vehovarju za vse nasvete in pomoč. Velika zahvala gre tudi vsem mojim bližjim, ki so mi stali ob strani in mi nudili podporo.

Evalvacija strokovnega dogodka: Primer konference »Internet na dlani: E-zloraba otrok«

Med internetnimi uporabniki so otroci najbolj ogrožena skupina, saj se lahko zavestno ali čisto po naključju srečajo s pedofilskimi, pornografskimi in drugimi neprimernimi vsebinami, v skrajnem primeru pa lahko celo sami postanejo žrtve pedofilov in pedofilskih mrež. Teh mrež je zaradi visoke stopnje anonimnosti, ki oblastem ovira pregon, na spletu ogromno. V diplomskem delu na eni strani najprej opredelimo vsebinski problem ilegalnih vsebin na spletu in otroško pornografijo, na drugi strani pa pregledamo konceptualno ozadje evalvacije dogodkov. Nato predstavimo Center za varnejši internet in prijavno točko Spletno oko. V tem okviru se podrobneje posvetimo evalvaciji posveta, ki je potekal septembra 2015 pod naslovom »Internet na dlani: E-ZLORABA OTROK«. Obravnavamo proces izdelave, izvedbe in analize ankete, ki je bila izvedena za potrebe evalvacije po dogodku. Zaradi zagotavljanja anonimnosti smo v prikazu zakrili identiteto predavateljev in naslovov predavanj. S pomočjo rezultatov smo ugotovili visoko stopnjo zadovoljstva z dogodkom in tudi željo po ponovitvi dogodka.

Ključne besede: evalvacijska anketa, dogodek, Spletno oko, prijavna točka

Evaluation of professional event: Example of the conference: »Internet in the palm of your hand: E-abuse of children«

Among Internet users, children are the most vulnerable group, as they may consciously or by chance encounter with a pedophilia, pornographic or other indecent content, in extreme cases, they may even become victims of pedophilia and pedophilia networks themselves. The Internet is full of this kind of networks due to high level of anonymity, which hinders prosecution. In this thesis on the one hand, we first define the substantive problem of illegal content online child pornography, on the another hand, we review the conceptual background evaluation events. Then we introduce the Centre for Safer Internet and Web Application Spletno oko. In this context, we focus on details of evaluation of the conference, which was held in September 2015, titled »Internet in the palm of your hand: E-abuse of children«. We are dealing with the manufacturing process, execution and analysis, which was conducted for the purposes of evaluation of the event. In order to ensure the anonymity, the identity of speakers and the titles of the lectures were covered. With the results, we found a high degree of satisfaction with the event, as well as the desire to repeat the event.

Key words: evaluation survey, event, Spletno oko, hotline

Kazalo vsebine

1	Uvod	7
2	Konceptualno ozadje	9
2.1	Metodološki problemi evalvacije dogodkov	9
2.2	Problematika ilegalnih vsebin na internetu.....	10
2.3	Otroška pornografija in projekti v Sloveniji	11
3	Dogodek	12
4	Empirična analiza	13
4.1	Metodologija	13
4.2	Struktura obiskovalcev	13
4.3	Udeležba posameznih predavanj na posvetu.....	14
4.4	Zadovoljstvo z izvedbo.....	15
4.5	Zadovoljstvo z izvedbo glede na stroko.....	15
4.6	Ocena posameznih predavanj	17
4.7	Mnenje o vsebini dogodka	22
4.7.1	Pohvale	22
4.7.2	Pomanjkljivosti	23
4.7.3	Predlagane spremembe	23
4.8	Ponovitev dogodka	24
4.9	Podani vsebinski predlogi glede na stroko	25
4.10	Primerjava zadovoljstva z organizacijo po letih	25
4.11	Sklepne ugotovitve empirične raziskave	28
5	Zaključek.....	29
6	Literatura.....	31
	PRILOGA A: Vprašalnik	32

Kazalo tabel

<i>Tabela 3.1: Povprečno zadovoljstvo z izvedbo in vsebino posveta glede na stroko v odstotkih (n = 137)</i>	<i>16</i>
<i>Tabela 3.2: Povprečno zadovoljstvo s posameznimi predavanji glede na stroko (n = 133)</i>	<i>19</i>
<i>Tabela 3.3: Tabela ocen o izvedbi posveta glede na stroko (n = 137).....</i>	<i>21</i>
<i>Tabela 3.4: Povprečno zadovoljstvo z izvedbo in vsebinami posveta po letih (2011 - 2015).....</i>	<i>26</i>
<i>Tabela 3.5: Prikaz pridobljene povprečne ocene zadovoljstva z organizacijo s pomočjo treh postavk</i>	<i>27</i>

Kazalo slik

<i>Slika 3.1: Udeležba posveta po strokah (n = 114)</i>	<i>14</i>
<i>Slika 3.2: Udeležba na predavanjih (n = 133)</i>	<i>14</i>
<i>Slika 3.3: Zadovoljstvo z izvedbo posveta (n = 137)</i>	<i>15</i>
<i>Slika 3.4: Zadovoljstvo z izvedbo in vsebino posveta glede na stroko (n = 137)</i>	<i>17</i>
<i>Slika 3.5: Zadovoljstvo s posameznimi predavanji (n = 133)</i>	<i>18</i>
<i>Slika 3.6: Zadovoljstvo s posameznimi predavanji glede na stroko (n = 133).....</i>	<i>20</i>
<i>Slika 3.7: Ocena izvedbe posveta glede na stroko (n = 137).....</i>	<i>22</i>
<i>Slika 3.8: Tortni grafikon, ki prikazuje, kdaj bi bili obiskovalci pripravljeni na ponovitev dogodka (n = 123)</i>	<i>24</i>
<i>Slika 3.9: Zadovoljstvo z izvedbo in vsebinami posveta po letih (2011 - 2015)</i>	<i>27</i>

1 Uvod

Hitra rast razvoja tehnologije, predvsem internetne, je uporabnikom odprla neskončno možnosti raziskovanja in povezovanja na spletnem omrežju. Prav tako je internet pripomogel k olajšanju vsakodnevnih opravil, hitri in enostavni komunikaciji med prijatelji, družino in sodelavci, pri tem pa omogočil svobodno izobraževanje vsakemu, ki ima možnost dostopa do spleta in željo po znanju. Internet se tako uporablja kot odlično orodje za zabavo, druženje ali kot trženje posameznikove/skupinske ideje preko številnih spletnih orodij, kot je npr. Kickstarter.

Poleg dobrih lastnosti zajema splet tudi slabe strani, kot je pojav kriminala, med katerim je eden večjih globalnih problemov sodobnega sveta otroška pornografija. Nove tehnologije omogočajo storilcem vedno boljše možnosti skrivanja in anonimnosti, kar pa močno otežuje preganjanje otroške pornografije, katera je kazniva v večini držav sveta. Otroška pornografija je v porastu tako pri nas kot po svetu in velja za enega najhitreje rastočih tipov spletnega kriminala. Številne organizacije, ki se ukvarjajo z bojem proti navedeni vrsti kriminala, ugotavljajo, da postaja ta vrsta pornografije vse bolj nazorna, nasilna in brutalna, žrtve pa vedno mlajše (Škoberne 2012).

Posnetki spolnih zlorab so pogosto v laični javnosti znani pod izrazom otroška pornografija. Izraz 'otroška pornografija' je oksimoron, saj ne gre za otroško pornografijo, kot jo sicer poznamo (zloraba, posilstvo in mučenje otrok). Pri posnetkih spolnih zlorab otrok gre za video, slikovno ali tekstovno upodobitev ali predstavljanje spolnega izkoriščanja otrok, ki je osredotočena na otrokovo spolno vedenje ali otrokove spolne organe. Trgovanje s posnetki spolnih zlorab otrok je na internetu v zadnjih letih med najbolj razširjenimi, rastočimi in dobičkonosnimi dejavnostmi. Vedno več aktivnosti se zato tako na nacionalnem, kot tudi na evropskem in svetovnem nivoju usmerja v preprečevanje tovrstne kriminalitete na eni strani ter prepoznavanje žrtev na drugi strani. S tovrstnimi aktivnostmi, t.j. z identifikacijo žrtev in odstranjevanjem oziroma onemogočanjem dostopa do spornih posnetkov, na katerih se žrtve pojavlja, se tako zmanjšujejo možnosti ponovne viktimizacije žrtve (re-viktimizacija), hkrati pa se poveča možnost zaščite žrtve in prijetje storilca. (Safe.si 14. November, 2016).

Z omenjeno problematiko oz. varno rabo interneta se pri nas ukvarja Center za varnejši internet, v okviru katerega deluje tudi Spletno oko, točka za prijavo sovražnega govora in posnetkov spolnih zlorab otrok na internetu. V okviru svojega delovanja je Spletno oko z ostalimi soorganizatorji dne 29. septembra 2015 v Ljubljani pripravila posvet z naslovom »Internet na dlani: E-ZLORABA OTROK«, katerega se je udeležilo 220 strokovnjakov. Sestavljen je bil iz različnih delavnic in predavanj s strani domačih in tujih predavateljev. Po posvetu so imeli obiskovalci čas do 28. oktobra za izpolnitev evalvacijske ankete.

Namen diplomske naloge je kritična evalvacija dogodka, v sklopu katere smo preverjali splošno zadovoljstvo med obiskovalci, pripombe, pohvale in predloge obiskovalcev ter na podlagi tega podali nekaj napotkov za posvete v bodoče.

Z analizo dogodka bomo poskušali odgovoriti na naslednja raziskovalna vprašanja:

- Ali iz leta v leto pada zanimanje za udeležbo posveta?
- Kakšen je trend na področju zadovoljstva med letoma 2011 in 2015?
- Kakšne so korelacije med spremenljivkami in različnimi skupinami obiskovalcev?

V nadaljevanju se bomo najprej dotaknili problematike ilegalnih vsebin, kjer bodo predstavljene oblike teh vsebin. Vse skupaj bo v konceptualnem ozadju navezano na definicijo otroške pornografije in spletni točki. V tem poglavju bodo opisani tudi konceptualni in metodološki problemi evalvacije dogodkov.

V tretjem poglavju obravnavamo empirično analizo, ki bo zajemala metodologijo, način zbiranja podatkov in rezultate analize. S pomočjo grafikonov bomo prikazali strukturo udeležencev tako po številu kot tudi po odstotku, udeležbo na posameznih predavanjih, oceno zadovoljstva s posvetom ter oceno zadovoljstva s predavanji na splošno in glede na stroko. Pri analizi glede na stroko bomo preverjali, kako so bili posamezniki zadovoljni z organizacijo, moderacijo, trajanjem, pogostitvijo ter ostalimi vidiki. Pri tem nas bo zanimalo njihovo zadovoljstvo z vsakim predavanjem posebej, kjer bomo ugotavljali, s katerim predavanjem so bili obiskovalci najbolj oz. najmanj zadovoljni. Na koncu pa bomo predstavili mnenja vseh posameznikov.

Posvet se organizira vsako leto, zato nas zanima njihova primerjava po letih. S pomočjo analize bomo ustvarili trend, ki nam bo pokazal morebitni padec oz. rast zadovoljstva.

Preverjamo tudi, ali so bili obiskovalci pripravljeni na ponovitev posveta ter v kakšnem časovnem obdobju. Nato bo sledil pregled odgovorov na odprta vprašanja, kjer se bomo osredotočili na predloge, pripombe in pohvale, katere bomo ustrezno kategorizirali.

V zaključku bodo povzete in nadgrajene glavne ugotovitve.

2 Konceptualno ozadje

2.1 Metodološki problemi evalvacije dogodkov

Evalvacijo lahko opredelimo kot študijo o učinkovitosti in uspešnosti programov, s katero obstoječe znanje uporabimo za informiranje in usmerjevanje v praktično dejavnost, in ki sama po sebi nima namena odkrivati novih znanj. Evalvacija po drugi strani pripomore k razjasnjevanju ciljev, razkrivanju kriterijev presojanja, ocenjevanju družbenih potreb ipd. Evalvacija je prav tako oblika uporabne raziskave, kjer je predmet raziskave unikaten, pridobljeno znanje pa je časovno in prostorsko omejeno. V literaturi o evalvaciji zasledimo dve prevladujoči paradigmi, ki predstavljata dve različni izhodišči in vodita do različnih rezultatov. Paradigmi izhajata iz dveh različnih metod raziskovanja, in sicer iz kvantitativne in kvalitativne metode. Prva paradigma se imenuje pozitivistična, pri kateri je namen evalvacije merjenje in napovedovanje rezultatov. Druga paradigma pa se imenuje konstruktivistična in temelji na opisovanju in interpretaciji, ne pa na merjenju in napovedovanju. Pri konfliktu med izbiro kvalitativne in kvantitativne metodologije je pomembnejše to, da izberemo tisto metodo, ki bo ustrezala konkretnim evalvacijskim vprašanjem in problemom kot pa to, da zagovarjamo univerzalnost kateregakoli posameznega metodološkega pristopa. Ključno vprašanje v sodobnih evalvacijah ni več, katera metoda naj bi imela prednost, temveč s katero metodo bomo dobili kakovostne odgovore na zastavljena vprašanja (Nadrag 2002).

Pri oblikovanju anketnega vprašalnika se pogosto srečujemo s težavami zato je potrebno na začetku natančno opredeliti, koga oz. katero skupino ljudi bomo anketirali. Vprašalniki, katerim ni videti konca in vzamejo več kot 15 minut, so predolgi. Oblika vprašalnika je zelo pomembna. Oblikovanje spletne ankete je praviloma lažje, večjo težavo predstavljajo anketni vprašalniki na papirju. Dostikrat je njihov cilj, da so videti čim krajši, zato imajo pogosto premajhno pisavo in zgoščeno besedilo. Neustrezno oblikovan vprašalnik je slab merski

instrument, posledično z njim zberemo nekakovostne podatke in predstavimo nekakovostne rezultate. Prav tako se lahko zgodi, da s pridobljenimi podatki ne dobimo odgovora na zastavljena raziskovalna vprašanja. V takem primeru vprašalnik oz. raziskovalna vprašanja niso ustrezna za preverjanje hipotez oz. raziskovalnih vprašanj. O spremenljivkah moramo razmišljati že pri oblikovanju anketnega vprašalnika, saj tip vprašanja določa tip spremenljivke, ta pa vrsto statistične analize, katero bomo uporabili pri pridobivanju rezultatov (BenStat 12. oktober 2016).

Če takšnih težav ne znamo odpraviti oz. ne vemo, na kakšen način bi se jih lotili, obstajajo specifična podjetja, katera se ukvarjajo prav s tem področjem. To so podjetja, katera ponujajo standardizirane anketne vprašalnike, pomoč pri oblikovanju, izboljšavo že oblikovanih vprašalnikov ter svetovanje. Takšnih podjetij je na trgu ogromno, eno takšnih je pri nas npr. BenStat.

2.2 Problematika ilegalnih vsebin na internetu

Z nastankom interneta se je ustvaril ogromen komunikacijski prostor, ki ga žal ni mogoče v celoti nadzorovati. Ta prostor omogoča določenim posameznikom razne oblike računalniške kriminalitete. Najpogostejše oblike zlorab so (Trstenjak 2012):

- neupravičena prilastitev tujega avtorskega dela,
- elektronska trgovina,
- komunikacijsko sredstvo za organizirani kriminal,
- pornografija,
- računalniški virusi,
- vdor v razne sisteme,
- zloraba elektronske pošte,
- kiberterorizem,
- hekerji.

Dodati velja, da internet pogosto enačimo z ledeno goro, ki tiči iz morja. Vrh ledene gore, ki gleda iz vode, ponazarja viden del interneta, medtem ko so pod gladino podatki, do katerih se dostopa popolnoma drugače (Bernik 2015). Do teh podatkov se dostopa s posebnim brskalnikom imenovanim »Tor«, ki delno zakrije posameznikovo identiteto. Spletno podzemlje

imenovano »Deep web«, do katerega dostopamo z omenjenim brskalnikom, vsebuje ogromno ilegalnih vsebin vseh vrst. Med njimi najbolj prevladuje prav otroška pornografija pa tudi preprodaja mamil, trgovina z belim blagom ter izvajalci umorov po naročilu (Kosmač 2015).

Zavedati se moramo, da zasebnost v kibernetskem prostoru skoraj ne obstaja. Vsi dogodki so izsledljivi do njihovega izvora - to je naprave, ki jo posameznik uporablja. Zato se je pomembno zavedati, da orodja za skrivanje identitete niso vedno učinkovita, pa vendar spletni kriminalci še vedno pogosto uspejo zakriti svoje sledi in identiteto (Bernik 2015).

2.3 Otroška pornografija in projekti v Sloveniji

Otroška pornografija je vsakršna oblika upodobitve ali predstavljanja spolnega izkoriščanja otrok (vključno s slikovnim, pisnim ali z video materialom), ki je osredotočena na otrokovo spolno vedenje ali otrokove spolne organe. Otroška pornografija je po nacionalnih in mednarodnih pravnih aktih kaznivo dejanje v primerih proizvodnje, distribucije, razdeljevanja, ponujanja, nakupa in tudi posedovanja otroške pornografije (Havliček 2012).

Projekt Center za varnejši internet izvajajo Univerza v Ljubljani Fakulteta za družbene vede, Zavod Arnes, Zveza prijateljev mladine Slovenije in zavod MISSS (Mladinsko informativno svetovalno središče Slovenije), financirata pa ga Agencija INEA pri Evropski komisiji (prek Instrumenta za povezovanje Evrope) in Direktorat za informacijsko družbo pri Ministrstvu za javno upravo. Center za varnejši internet ponuja tri glavne storitve. Ena izmed teh je Safe.si oz. točka osveščanja o varni rabi interneta in novih tehnologij, katere namen je osveščanje ciljnih skupin otrok, najstnikov, staršev, učiteljev in socialnih delavcev preko različnih online in offline aktivnosti, izobraževanj, delavnic, gradiv, promocijskih in medijskih kampanj o tem, kako varno in odgovorno uporabljati internet in mobilne naprave. Druga storitev je Spletno oko oz. anonimna spletna prijava nezakonitih spletnih vsebin: posnetkov spolne zlorabe otrok (otroška pornografija) in sovražnega govora. Če na spletu naletimo na tovrstne vsebine, jih lahko prijavimo na spletno mesto: www.spletno-oko.si. Sodelovanje podobnih točk v Evropi se je izkazalo za učinkovit ukrep v boju za zmanjšanje nezakonitih vsebin na internetu. Zadnja storitev projekta je Tom oz. svetovalna linija za težave na spletu, kjer svetovalci vsak dan

odgovarjajo na vprašanja, dileme in rešujejo vaše zagate, povezane z uporabo interneta (Safe.si 21. september 2016).

Pojav otroške pornografije je zaskrbljujoč predvsem zato, ker številne študije kažejo na povezavo med uporabo otroške pornografije in spolnim nadlegovanjem otrok. Po študiji Halla in Halla iz leta 2007 je od 30 % do 80 % oseb, ki so gledale otroško pornografijo, in 76 % oseb, ki so bile aretirane zaradi otroške pornografije, že kdaj spolno nadlegovalo otroka. Po podatkih britanske organizacije NCH pa je zaradi otrok, ki so zlorabljeni v procesu nastajanja pornografskega materiala, naraslo tudi število spolnih zlorab otrok. Posebno pereč problem je dejstvo, da so prestopniki pogosto bili v otroštvu tudi sami žrtve spolnih zlorab, s ponovitvijo zločina nad drugo osebo pa skušajo pridobiti nadzor nad travmatičnim dogodkom, s čimer se ustvarja nekakšen začaran krog zlorab (Škoberne 2012).

3 Dogodek

Spletno oko Center za Varnejši internet Slovenije, Uprava kriminalistične policije Generalne policijske uprave in Združenje za informatiko in telekomunikacije pri Gospodarski zbornici Slovenije so bili organizatorji petega posveta z naslovom »Internet na dlani: E-zloraba otrok«, ki je potekal v torek, 29. septembra 2015 na Fakulteti za družbene vede v Veliki dvorani. Dogodek je bil namenjen vsem, ki so se zanimali o vprašanju varnosti otrok na spletu, v prvi vrsti organom pregona, predstavnikom tožilcev in sodišč, ponudnikom internetnih storitev, snovalcem zakonodaje, zaposlenim v šolstvu in centrih za socialno delo ter nevladnim organizacijam, ki se ukvarjajo s to problematiko. Cilj posveta je bil poglobiti znanje o omenjeni problematiki okoli zlorab otrok na spletu, namen pa bolj učinkovite obravnave v praksi. Poleg predavanj so bile pripravljene tudi delavnice, pri katerih je bil glavni namen spodbujanje sodelovanja različnih organizacij in profilov ljudi pri reševanju problematike (Safe.si 11. oktober 2016).

Dogodek je trajal približno osem ur z vmesnimi odmori. Začel se je ob osmi uri z registracijo, uvodnim nagovorom in predstavitvijo Centra za varnejši internet. Sledilo je plenarno predavanje tujega predavatelja. Pri predavanjih tujih predavateljev je bilo organizirano simultano tolmačenje v slovenski jezik. Sledila so področna predavanja, katera so bila sestavljena iz dveh panelnih sklopov s posameznimi predavanji s skupnim trajanjem do 13:00.

Program se je nadaljeval s področnimi predavanji vse do odmora za kosilo, po katerem se je posvet nadaljeval z delavnicami in s predstavitev rešitev primerov in diskusijo do pol petih oz. do zaključka posveta. Pomembnost dogodka dokazuje prisotnost omenjenih strok, med katerimi so profili ljudi, ki bodo lahko pridobljeno znanje prenašali v šolah oz. raznih organizacijah in preganjali storilce.

4 Empirična analiza

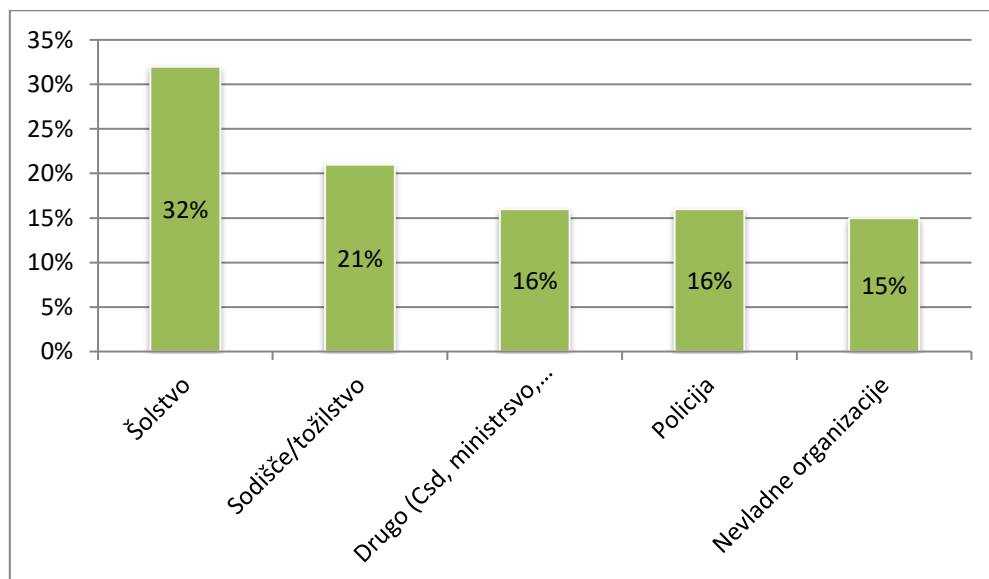
4.1 Metodologija

Podatke smo zbirali s pomočjo standardiziranega spletnega anketnega vprašalnika, saj je to primerno orodje za zbiranje kvantitativnih podatkov (Nadrag 2002). Vprašalnik je bil poslan udeležencem po posvetu z enim opomnikom in je zajemal vprašanja na približno treh straneh, udeleženci pa so imeli en mesec časa - med 30. septembrom in 28. oktobrom - za izpolnitev. Vseboval je razne trditve s 5-stopenjsko lestvico, vprašanja z odprtim tipom odgovora ter vprašanja z že ponujenimi odgovori, kjer anketirani označijo svoj odgovor.

4.2 Struktura obiskovalcev

Evalvacijsko anketo, ki smo jo poslali udeležencem posveta, je med 30. septembrom in 28. oktobrom 2015 izpolnilo 137 oseb, kar predstavlja 62 % vseh udeležencev (220). Med udeleženci, ki so izpolnili anketni vprašalnik, je bilo 18 predstavnikov Slovenske policije (16 %), 24 predstavnikov sodišča in tožilstva (21 %), 17 predstavnikov nevladne organizacije (15 %), 36 predstavnikov šolstva (32 %) in 17 predstavnikov iz različnih strok, med katerimi so predstavniki Centra za socialno delo, ministrstva, industrije, zdravstva, Tušmobila, Zavoda MISS, medijev, uredništva in študent (16 %).

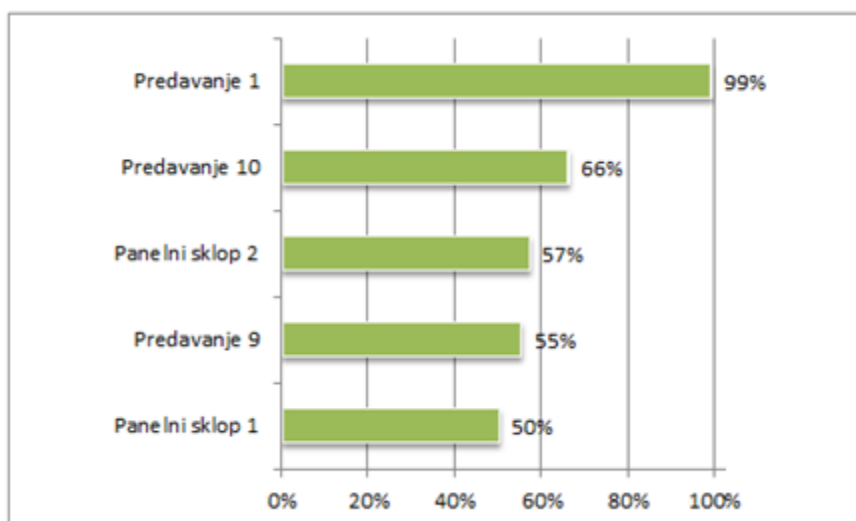
Slika 3.1: Udeležba posveta po strokah (n = 114)

4.3 Udeležba posameznih predavanj na posvetu

Od 133 udeležencev posveta, ki so izpolnili evalvacijsko anketo, se je predavanja številka 1, katerega je vodil/a predavatelj/ica A, udeležilo kar 132 ljudi (99 %). 66 ljudi se je udeležilo panelnega sklopa 1, kar predstavlja 50 % vseh udeležencev. 76 ljudi se je udeležilo panelnega sklopa 2, kar predstavlja 57 % vseh udeležencev. 73 ljudi se je udeležilo predavanja številka 9, kar predstavlja 55 %. 88 ljudi oz. 66 % vseh udeležencev se je udeležilo predavanja številka 10.

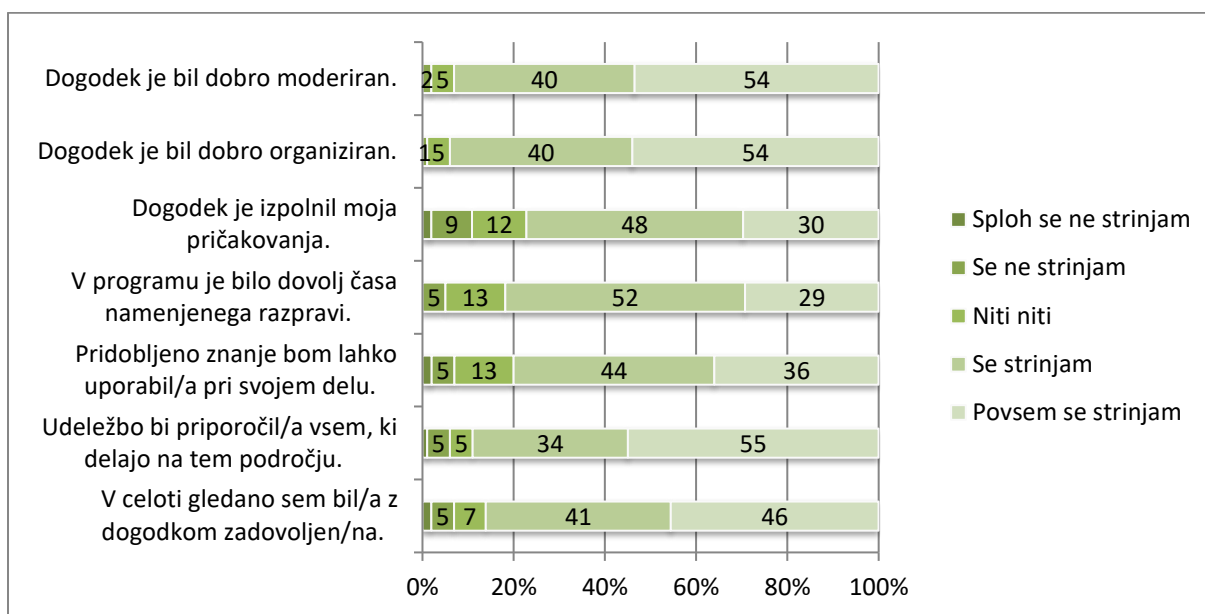
Slika 3.2: Udeležba na predavanjih (n = 133)

4.4 Zadovoljstvo z izvedbo

S pomočjo podatkov evalvacijske ankete smo preverjali zadovoljstvo z izvedbo posveta. Udeleženci so svoje mnenje izražali s pomočjo petih trditev, katere so ocenjevali s pomočjo 5-stopenjske lestvice, kjer je številka 1 označevala, da se posameznik s trditvijo sploh ne strinja, številka 5 pa je označevala, da se posameznik s trditvijo povsem strinja.

Slika 3.3: Zadovoljstvo z izvedbo posveta (n = 137)

Iz slike 3 lahko vidimo, da je bil velik odstotek obiskovalcev v celoti gledano zadovoljnih z dogodkom (87 %). Prav tako bi veliko udeležencev ta dogodek priporočalo ljudem, ki delajo na tem področju (89 %). 80 % ljudi je potrdilo, da bodo lahko pridobljeno znanje uporabili pri svojem delu. Večina se je prav tako strinjala, da je bilo dovolj časa namenjenega razpravi (81 %). Dogodek je izpolnil pričakovanja večine obiskovalcev (78 %), sam posvet pa je bil po mnenju anketiranih dobro organiziran (95 %) kot tudi dobro moderiran (94 %).

4.5 Zadovoljstvo z izvedbo glede na stroko

Preverjali smo, kako so bili z izvedbo posveta zadovoljni udeleženci glede na stroko, iz katere prihajajo. Namen je bil ugotoviti stopnjo zadovoljstva med predstavniki šolstva, sodišča in tožilstev, policije ter nevladnih organizacij. V sledeči tabeli bodo navedena povprečna zadovoljstva vsake posamezne stroke s celotnim dogodkom, kdo bi najbolj priporočal obisk posveta in katera stroka je v povprečju v največjem deležu menila, da bodo lahko

pridobljeno znanje uporabili pri delu. Prav tako je navedeno zadovoljstvo s časom, namenjenim razpravi, izpolnitev pričakovanj ter zadovoljstvo z organizacijo in moderacijo dogodka.

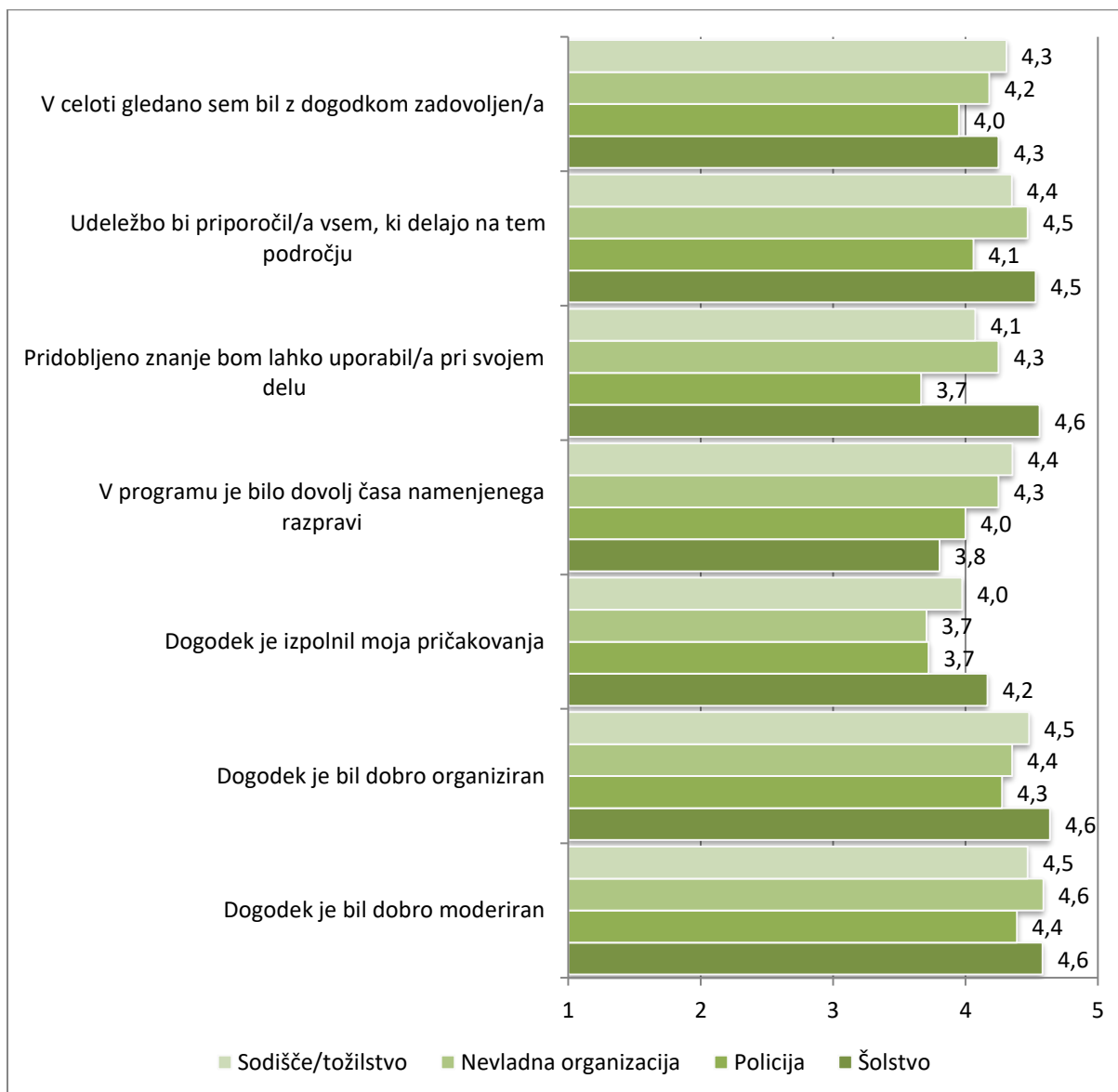
Tabela 3.1: Povprečno zadovoljstvo z izvedbo in vsebino posveta glede na stroko v odstotkih (n = 137)

	Sodišče/ tožilstvo	Nevladna organizacija	Policija	Šolstvo	Skupaj
V celoti gledano sem bil/a z dogodkom zadovoljen/a	4,3	4,2	4	4,3	4,2
Udeležbo bi priporočil/a vsem, ki delajo na tem področju	4,4	4,5	4,1	4,5	4,4
Pridobljeno znanje bom lahko uporabil/a pri svojem delu	4,1	4,3	3,7	4,6	4,2
V programu je bilo dovolj časa namenjenega razpravi	4,4	4,3	4	3,8	4,1
Dogodek je izpolnil moja pričakovanja	3,9	3,7	3,7	4,2	3,9
Dogodek je bil dobro organiziran	4,5	4,3	4,3	4,6	4,4
Dogodek je bil dobro moderiran	4,5	4,6	4,4	4,6	4,5
Število enot	24	17	18	36	95

Primerjava ocene izvedbe posveta med različnimi strokami nam pokaže, da so bili z izvedbo dogodka najbolj zadovoljni predstavniki sodišč in tožilstva ($\bar{X} = 4,3$), prav tako predstavniki šol ($\bar{X} = 4,3$). Udeležbo bi najbolj priporočali predstavniki šolstva ($\bar{X} = 4,5$), takoj za njimi pa predstavniki nevladnih organizacij ($\bar{X} = 4,5$). Glede na obravnavano tematiko posveta je bilo nekako pričakovano, da bodo pridobljeno znanje pri svojem delu lahko najbolj uporabili predstavniki šolstva ($\bar{X} = 4,6$), sledijo jim predstavniki nevladnih organizacij ($\bar{X} = 4,3$).

S tem da je bilo v posvetu dovolj časa namenjenega razpravi, so se najbolj strinjali predstavniki sodišča in tožilstva ($\bar{X} = 4,4$), tesno za njimi pa so bili predstavniki nevladnih organizacij ($\bar{X} = 4,3$). Dogodek je najbolj izpolnil pričakovanja predstavnikov šolstva ($\bar{X} = 4,2$), najmanj pa predstavnikov nevladnih organizacij ($\bar{X} = 3,7$) in policije ($\bar{X} = 3,7$). Pripadniki vseh strok so bili v celoti gledano zadovoljni z organizacijo dogodka, še posebej predstavniki šolstva ($\bar{X} = 4,6$), najmanj pa predstavniki policije ($\bar{X} = 4,3$). Podatki nakazujejo na visoko zadovoljstvo s samo moderacijo dogodka, saj so pri tej trditvi povprečja pri vseh strokah krepko nad 4. Z moderacijo dogodka so bili sicer najbolj zadovoljni predstavniki nevladnih organizacij ($\bar{X} = 4,6$), sledijo predstavniki šolstva ($\bar{X} = 4,6$).

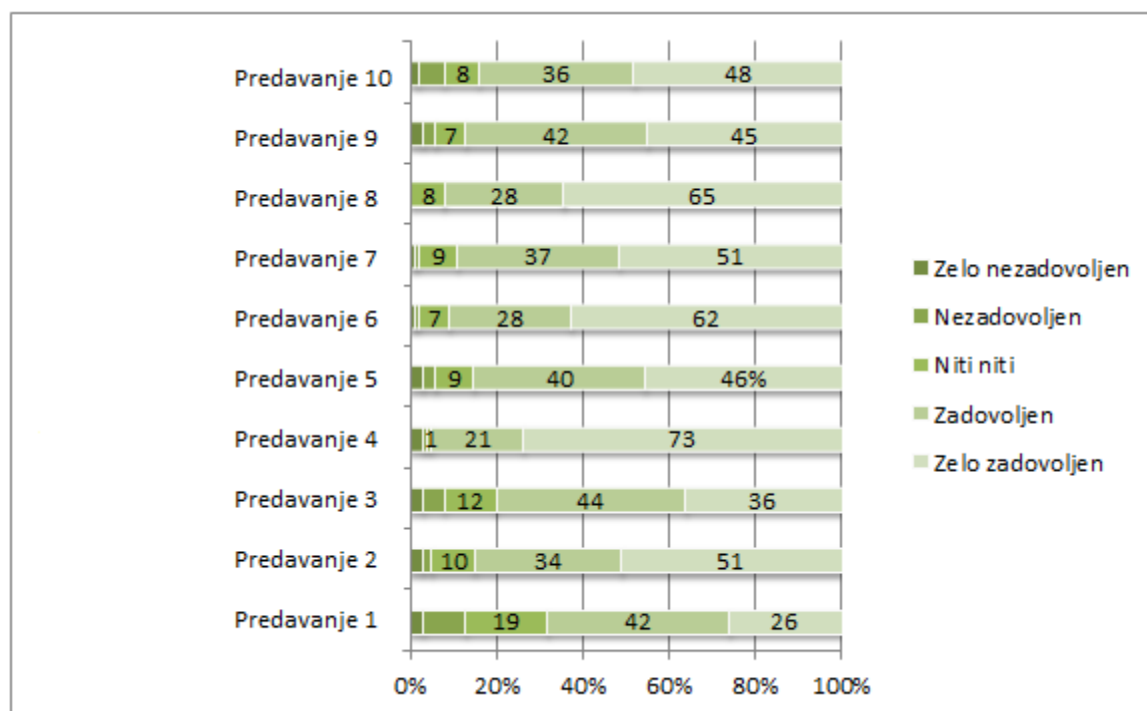
Slika 3.4: Zadovoljstvo z izvedbo in vsebino posveta glede na stroko (n = 137)

4.6 Ocena posameznih predavanj

Obiskovalce smo prosili, da podajo svoje mnenje za vsako predavanje posebej, pri tem so predavanja prav tako ocenjevali s pomočjo petstopenjske lestvice (1 - »zelo nezadovoljen«, 5 - »zelo zadovoljen«).

Slika 3.5: Zadovoljstvo s posameznimi predavanji (n = 133)

Iz podatkov je razvidno, da so bili udeleženci najbolj navdušeni nad predavanjem številka 4, katerega je vodil/a predavatelj/ica D, kjer je 73 % anketiranih bilo zelo zadovoljnih s predavanjem, 21 % pa zadovoljnih. Prav tako je bila večina obiskovalcev zadovoljnih s predavanjem številka 8, katerega je vodil/a predavatelj/ica I, kjer je bilo zelo zadovoljnih 65 % anketiranih, 28 % je bilo zadovoljnih. Najmanj zadovoljnih je bilo pri predavanju številka 1, katerega je vodil/a predavatelj/ica A, kjer vidimo, da je bilo zelo zadovoljnih 26 %, zadovoljnih pa 42 %. Sledi mu predavanje številka 3, kjer je bilo 36 % zelo zadovoljnih, 44 % pa zadovoljnih. Predavanje številka 3 je vodil/a predavatelj/ica C. Pri ostalih predavanjih vidimo, da je bil zadovoljiv odstotek zelo zadovoljnih. Pri predavanjih, ki imajo številko 2, 5, 6, 7, 9 in 10 vidimo, da se odstotek zelo zadovoljnih giba med 45 % in 62 %.

Tabela 3.2: Povprečno zadovoljstvo s posameznimi predavanji glede na stroko (n = 133)

	Šolstvo	Sodišče /tožilstvo	Policija	Nevladna organizacija	Skupaj
Predavanje 10	4,4	4,4	4,3	3,8	4,2
Predavanje 9	4,4	4,1	4,1	4,1	4,2
Predavanje 8 (predavatelj/ica I)	4,4	4,6	5	4,5	4,6
Predavanje 7 (predavatelj/ica G)	4,5	3,8	4,5	4,3	4,3
Predavanje 6 (predavatelj/ica F)	4,7	3,6	5	4,5	4,5
Predavanje 5 (predavatelj/ica E)	4,2	3,4	5	4,5	4,3
Predavanje 4 (predavatelj/ica D)	4,5	4,6	5	4,5	4,7
Predavanje 2 (predavatelj/ica B)	4,7	4,4	4	4,2	4,3
Predavanje 1 (predavatelj/ica A)	3,6	4,1	3,8	3,7	3,8
Število enot	36	24	18	15	93

Pri preverjanju podatkov o zadovoljstvu s posameznimi predavanji glede na stroko udeležencev smo ugotovili, da so bili najmanj zadovoljni s posameznimi predavanji predstavniki sodišč in tožilstev. So pa bili najbolj zadovoljni s predavanjem številka 8 in 4, kjer je v obeh primerih podatek pokazal precej visoko povprečno zadovoljstvo ($\bar{X} = 4,60$). Zanimiv je podatek, da so sicer v povprečju najslabše ocenjeno predavanje predavatelja/ice A najbolj ocenili ravno pripadniki sodišča in tožilstva. Glede na rezultate ankete so bili s predavanji najbolj zadovoljni predstavniki policije, saj so kar nekaj predavanj v povprečju ocenili s 5. Med policisti je bilo najslabše ocenjeno predavanje predavatelja/ice A, medtem ko je bilo v povprečju najbolj ocenjeno predavanje predavatelja/ice D.

Pripadniki šolstva so vsa predavanja ocenili relativno visoko, saj se povprečja gibljejo nad 4, z izjemo predavanja številka 1, kjer ocena ni bila tako visoka ($\bar{X} = 3,60$). Velja omeniti, da so omenjeno predavanje nekoliko slabše ocenile prav vse stroke.

Z izvedbo posameznih predavanj so bili zadovoljni tudi predstavniki nevladnih organizacij, z izjemo dveh predavanj, katera so ocenili nekoliko slabše. Prvo predavanje je predavanje številka 10 ($\bar{X} = 3,80$), drugo pa predavanje predavatelja/ice A, kjer je bilo povprečje ravno tako pod 4 ($\bar{X} = 3,70$).

Slika 3.6: Zadovoljstvo s posameznimi predavanji glede na stroko (n = 133)

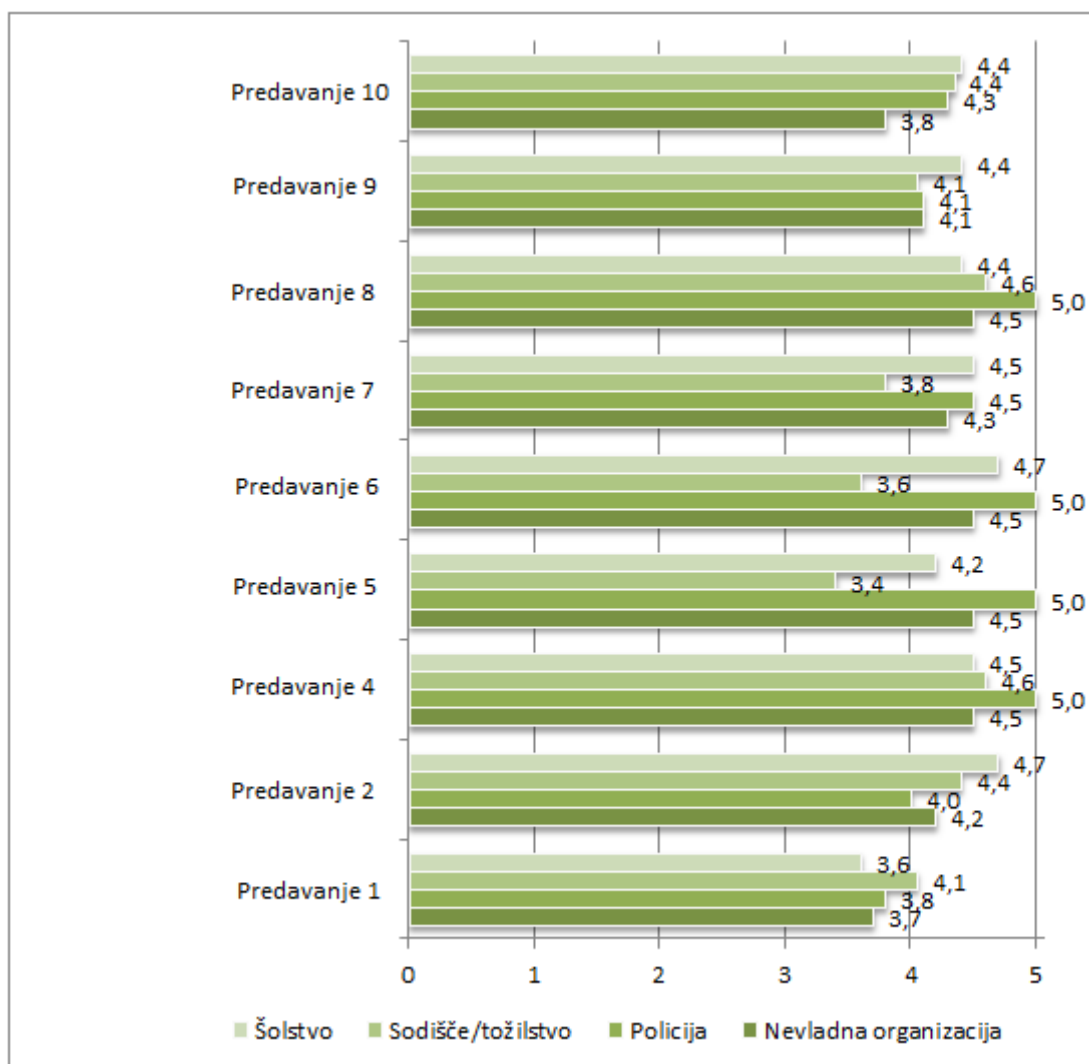
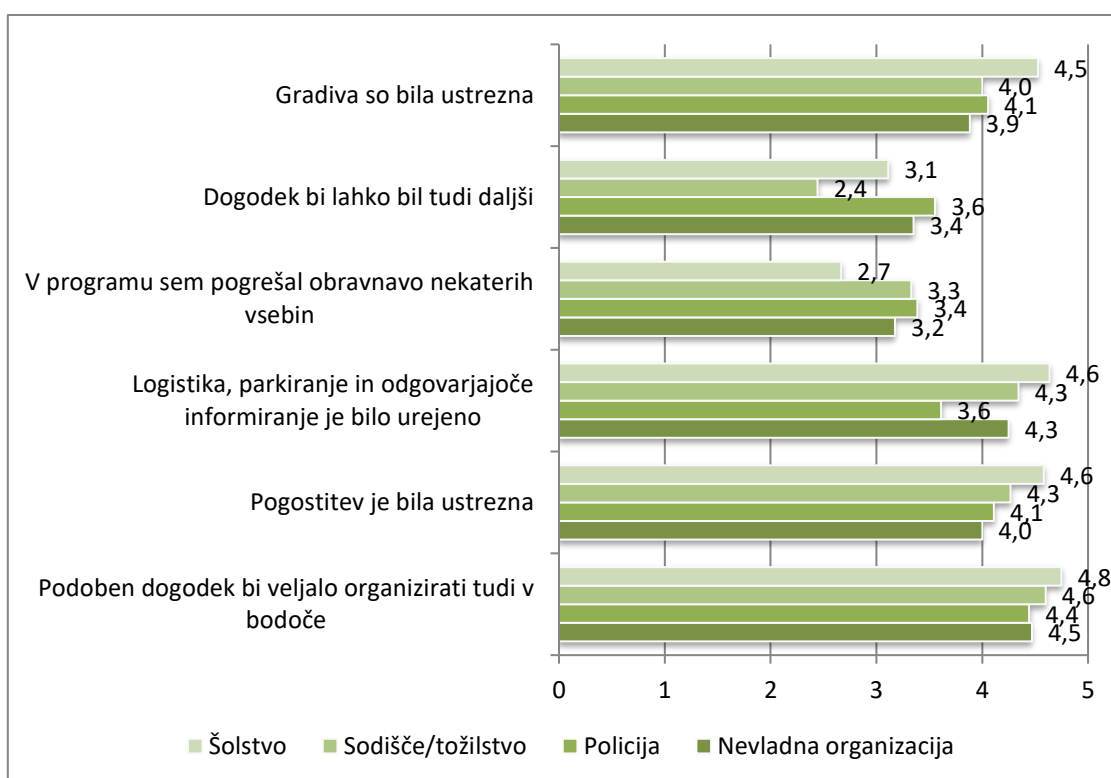

Tabela 3.3: Tabela ocen o izvedbi posveta glede na stroko (n = 137)

	Šolstvo	Sodišče /tožilstvo	Policija	Nevladna organizacija	Skupaj
Gradiva so bila ustrezna	4,5	4	4,1	3,9	4,1
Dogodek bi lahko bil tudi daljši	3,1	2,4	3,6	3,4	3,1
V programu sem pogrešal obravnavo nekaterih vsebin	2,7	3,3	3,4	3,2	3,2
Logistika, parkiranje in odgovarjajoče informiranje je bilo urejeno	4,6	4,3	3,6	4,3	4,2
Pogostitev je bila ustrezna	4,6	4,3	4,1	4	4,3
Podoben dogodek bi veljalo organizirati tudi v bodoče	4,8	4,6	4,4	4,5	4,6
Število enot	36	24	18	17	95

Preverili smo tudi, kako so bili s samo izvedbo dogodka zadovoljni udeleženci glede na stroko, pri čemer so anketiranci podali svoje mnenje s pomočjo 5-stopenjske lestvice, kjer je 1 pomenilo, da se s trditvijo sploh ne strinjajo, in 5, da se s trditvijo popolnoma strinjajo. V povprečju so bili udeleženci precej zadovoljni z ustreznostjo gradiv, posebej pripadniki šolstva ($\bar{X} = 4,5$). Udeleženci so bili zadovoljni s samo dolžino dogodka, nekoliko izstopajo predstavniki policije, saj so v povprečju menili, da bi bil dogodek lahko nekoliko daljši ($\bar{X} = 3,6$). V večini so bili udeleženci neopredeljeni glede tega, ali so pogrešali obravnavo kakšnih vsebin, tudi tukaj pa izstopajo policisti, saj je bilo med njimi več takih, ki so se s trditvijo strinjali ($\bar{X} = 3,4$). Logistika, parkiranje in informiranje so po mnenju skoraj vseh bile urejene, z izjemo pripadnikov policije, med katerimi je bilo v povprečju več takih, ki so menili, da to ni bilo urejeno ($\bar{X} = 3,6$). Pogostitev je po mnenju vseh bila odlična, prav tako pa so se vsi zelo strinjali s ponovitvijo dogodka, saj so pri vseh strokah pri tej postavki povprečja visoko nad 4,4.

Slika 3.7: Ocena izvedbe posveta glede na stroko (n = 137)

4.7 Mnenje o vsebini dogodka

Vsem udeležencem smo dali možnost, da izrazijo svoje mnenje o izvedbi, strukturi in kakovosti posveta, ter da izrazijo morebitne nevšečnosti, pohvale in predloge za izboljšavo. Temu namenjena je bila v anketi podana opcija odprtega odgovora, kamor so obiskovalci vpisovali svoja mnenja.

4.7.1 Pohvale

Udeleženci so bili najbolj zadovoljni z organizacijo dogodka ter organizatorji kot tudi s samo tematiko posveta. Veliko udeležencev je prav tako pohvalilo dobro moderacijo dogodka.

Obiskovalci so posebej pohvalili oba moderatorja. Za enega od moderatorjev so med drugim zapisali, da je s svojo strokovno podkovanostjo in humornostjo odlično povezoval dogodek in motiviral prisotne. Pohvaljena je bila tudi organizacija posveta, za katero so obiskovalci povedali, da je potekala gladko in brez večjih zapletov. Tukaj je med drugim tudi omenjen visok nivo organizacije ter brezhiben in energično obogaten posvet. Obiskovalci so prav tako

navedli, da so s posveta odnesli kar nekaj spoznanj, katera bodo lahko uporabili pri svojem delu. Po njihovem mnenju so bile teme zanimive, delavnica pa odlična priložnost za pogovor. Nekateri so pohvalili tudi mednarodne goste, ki bi jih želeli videti na podobnih tovrstnih dogodkih v prihodnje. Ena izmed obiskovalk je omenila, da je dodatno vrednost posvetu dalo predavanje predavatelja/ice D, kateri/a je po mnenju obiskovalke vpeljal/a vzgojni vidik in vlogo staršev in odnosov v družini. Obiskovalci si podobnih dogodkov želijo tudi v prihodnje.

4.7.2 Pomanjkljivosti

Nekaj nezadovoljstva je bilo s predavanjem številka 9 predvsem zaradi njenega trajanja in organizacije, nezadovoljstvo pa se je pokazalo tudi s predavanjem številka 1, katerega je vodil/a predavatelj/ica A. Udeleženci so navajali nezadovoljstvo predvsem s predavanjem številka 9, med drugimi so navajali, da jih je zmotilo preveč skupin v predavalnici ter posledično slaba slišnost diskusije v posameznih skupinah, prevelik prostor ter premalo zunanjih udeležencev. Obiskovalci in obiskovalke so pomanjkljivostim namenili kar nekaj besed. Tukaj tako najdemo kritike, ki se nanašajo predvsem na delavnico in preveliko število skupin v enem prostoru, saj se poslušalci med seboj niso mogli dobro slišati. Veliko ljudi je praktično nemogoče spraviti v en krog, kjer bi vsak prispeval h debati. Prav tako je nekaj obiskovalcev navedlo problem ozvočenja, saj nekateri niso slišali govorcev na odru. Kot ostale pomanjkljivosti so obiskovalci navedli še odsotnost mladih na posvetu, ki bi lahko iz lastne perspektive opisali problem ter odsotnost praktičnih primerov.

4.7.3 Predlagane spremembe

Udeleženci so predlagali nekaj sprememb, katere bi lahko pripomogle k boljši kvaliteti izvedbe dogodkov v prihodnje in katere bi lahko upoštevali pri organizaciji tovrstnih dogodkov v prihodnosti:

- več časa za diskusijo in delavnice,
- več konkretnih primerov iz Slovenije ter primerov iz prakse,
- bolj poglobljene analize,
- izvedba posveta v dveh dneh,
- delavnice z manjšimi skupinami udeležencev.

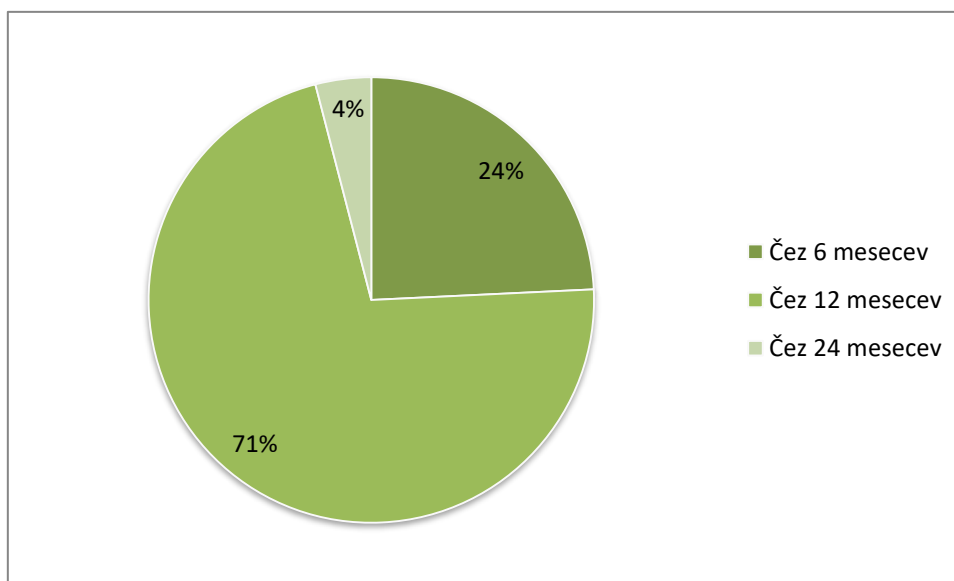
Udeleženci so poleg nizanja pohval in kritik prav tako prispevali nekaj predlogov za organizacijo posvetov v prihodnje. Največkrat izražena želja je bila želja po večjem številu praktičnih primerov iz policije oz. prakse. Navedli so, da bi bilo smiselno izpostaviti slovenske primere, o katerih se premalo govori. Pokazala se je tudi želja po dvodnevni izvedbi oz. po plenarnem predavanju, saj bi lahko tako posvet bistveno pridobil na kvaliteti. Kot ostale predloge so udeleženci navedli več konkretnih primerov ukrepanja, rešitev in dobrih praks, vključitev filmov oz. videov. Predlagali so tudi vključitev mladih v posvet, na katere se tematika tudi nanaša in bi tako lahko pomembno prispevali k pogledu na problematiko iz njihovega zornega kota. Predlagajo tudi več poglobljenih analiz ter delo v manjših delavnicah, saj smo iz kritik razbrali, da je pri večjem številu udeležencev problem v slišanosti, delovanju in možnosti sodelovanja.

4.8 Ponovitev dogodka

Udeležence smo povprašali o morebitni ponovitvi dogodka in v kakšnem časovnem razponu bi želeli, da se dogodek ponovi. Na vprašanje o tem, ali bi dogodek ponovili, je pritrdilo 119 udeležencev od 123 vprašanih (97 %).

71 % udeležencev bi si želelo, da se dogodek ponovi čez 12 mesecev, 24 % udeležencev bi ponovilo dogodek že čez 6 mesecev. Najmanj (4 %) predlaga ponovitev dogodka čez dve leti.

Slika 3.8: Tortni grafikon, ki prikazuje, kdaj bi bili obiskovalci pripravljeni na ponovitev dogodka (n = 123)

4.9 Podani vsebinski predlogi glede na stroko

Udeležence smo prosili, da podajo predloge za posvete v bodoče. Te smo razvrstili po strokah, kar bo pomagalo pri izvedbi podobnih dogodkov v prihodnosti.

Pripadniki policije so bili mnenja, da je več besed potrebno nameniti odvisnosti od interneta in mobilnih naprav ter podrobneje opredeliti strategijo ukrepanja, ko pride do kaznivega dejanja. Tožilci so povedali, da je potrebno pristopiti do žrtev pred kazenskim postopkom, vključiti forenzično delo pri preiskovanju nosilcev elektronskih podatkov ter predstaviti dobro prakso in več konkretnih primerov. Predstavniki sodišča bi v posvet vključili psihologa, ki se ukvarja z mladostniki, predstavili bi bolj poglobljene analize z več konkretnimi primeri ter napotki za pomoč. Osebe iz nevladnih organizacij so bile mnenja, da je v bodoče potrebno v posvet vključiti mlade, povabiti dodatne goste iz tujine, organizirati delavnice za starše otrok, ki imajo težave s prekomerno uporabo e-tehnologij, predstaviti vrste zlorab na internetu ter realne primere iz prakse.

Predstavniki šolstva so bili prav tako mnenja, da je potrebno v posvet vključiti več konkretnih primerov in vrste ukrepov za preprečevanje tovrstnih težav. Izrazili so željo, da bi se povabilo še več predstavnikov raznih centrov za socialno delo in da bi se starše še bolj motiviralo za udeležbo. Nekateri predstavniki šolstva so mnenja, da bi se bilo potrebno dodatno poglobiti v medvrstniško spletno nasilje in medijsko vzgojo. Tudi predstavniki centra za socialno delo so izrazili željo po več primerih dobre prakse iz šol, policije, sodstva in tožilstva.

Ugotavljamo, da je večina stroke izrazila željo po predstavitvi več konkretnih primerov, primerov iz praks in preventivnih ukrepov.

4.10 Primerjava zadovoljstva z organizacijo po letih

Pregledali smo, kakšni so trendi zadovoljstva s posameznimi elementi izvedbe posveta po letih, in sicer za dogodke med letoma 2011 in 2015. Ocene so bile vsako leto zbrane s pomočjo evalvacijske ankete, ki je bila poslana udeležencem posveta. Ti so posvet ocenjevali s pomočjo petstopenjske lestvice zadovoljstva (1 - zelo nezadovoljen, 5 - zelo zadovoljen). V spodnji tabeli so prikazana povprečja za posamezne postavke.

Tabela 3.4: Povprečno zadovoljstvo z izvedbo in vsebinami posveta po letih (2011 - 2015)

	2011	2012	2013	2014	2015
Posvet je bil dobro moderiran	/	4,4	4,4	4,5	4,5
Izobraževanje je opravičilo moja pričakovanja	/	4,3	4,4	/	4
Pridobljeno znanje bom lahko uporabil/a pri svojem delu	4,2	4,3	4,4	4,2	4,1
V programu je bilo dovolj časa namenjenega razpravi	/	4,3	4	4,2	4,1
Udeležbo na posvetu bi priporočal vsem, ki delajo na tem področju	4,7	4,8	4,8	4,7	4,4
V celoti gledano sem bil s posvetom zadovoljen	4,4	4,6	4,6	4,5	4,2
Ocena zadovoljstva z organizacijo	4,4	4,6	4,6	4,5	4,2

Če pogledamo podatke v zgornji tabeli, lahko opazimo, da so udeleženci z dogodkom v celoti relativno zadovoljni, saj so povprečja pri vseh postavkah ocenjena s 4 ali več.

Moderiranje dogodka je skozi leta relativno konstantno ocenjeno visoko s povprečjem 4,4 oz. 4,5. Dogodek skozi leta opraviči pričakovanja udeležencev, v letih 2012 in 2013 je bilo povprečje 4,3 oz. 4,4, leta 2015 je nekoliko upadlo, vendar je še vedno visoko ($\bar{X} = 4,0$).

Skozi leta je konstantna tudi ocena o uporabnosti pridobljenega znanja, saj se povprečje giblje od 4,1 (l. 2015) do 4,4 (l. 2013). Podobno velja tudi za oceno, ali je v programu dovolj časa namenjenega razpravi, kjer so podatki zbrani za leta 2012 do 2015, z najvišjim povprečjem za l. 2012 ($\bar{X} = 4,3$), najnižjim pa l. 2013 ($\bar{X} = 4$).

Med najvišje ocenjenimi postavkami je trditev, da bi udeležbo dogodka priporočali vsem, ki delajo na tem področju. V povprečju so se s trditvijo najbolj strinjali l. 2012 in 2013, ko je povprečje znašalo 4,8, najmanj pa l. 2015, ko je povprečje padlo na 4,4. Kljub nekoliko nižjemu povprečju pri izvedbi posveta 2015, so udeleženci tako še vedno mnenja, da je dogodek koristen, in bi ga priporočali tudi ostalim. V celoti gledano so tako udeleženci skozi leta precej zadovoljni, najbolj so bili zadovoljni s posvetom med letoma 2012 in 2013, ko je bilo povprečje 4,6, najmanj pa z letošnjo izvedbo, ko je bilo povprečje nekoliko nižje, a še vedno visoko ($\bar{X} = 4,2$).

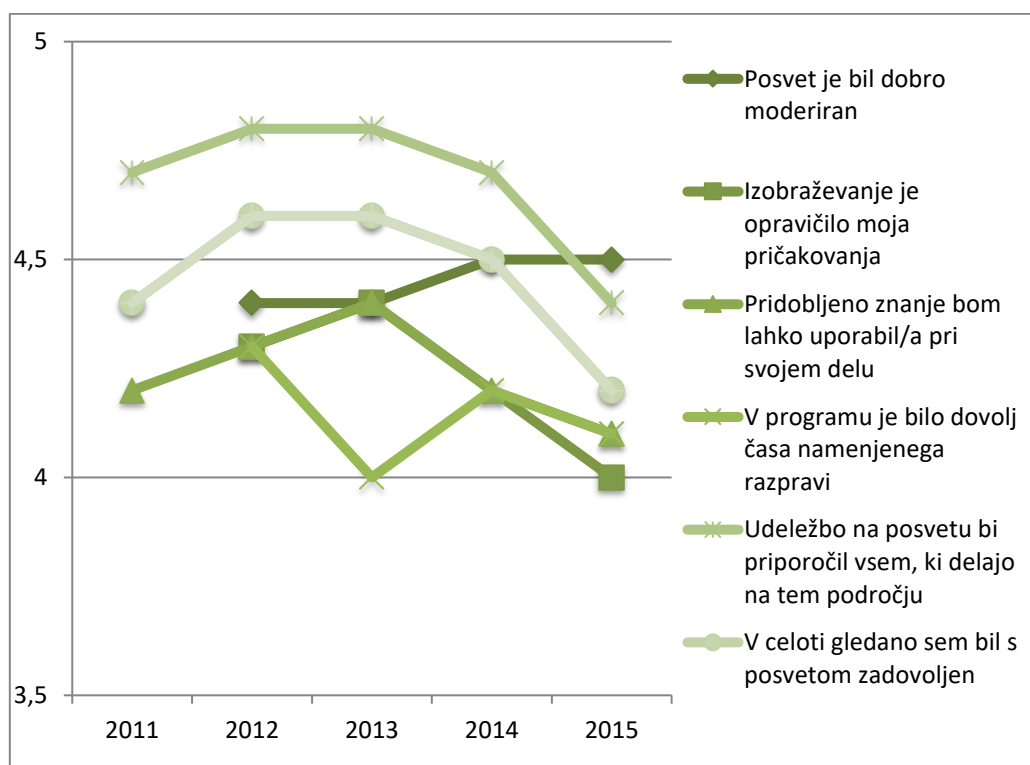
Ker podatkov o zadovoljstvu z organizacijo žal ni, smo vzeli 3 različne postavke in izračunali povprečje ter na ta način dobili približno oceno zadovoljstva z organizacijo za vsa leta. Slednje je prikazano v spodnji tabeli.

Tabela 3.5: Prikaz pridobljene povprečne ocene zadovoljstva z organizacijo s pomočjo treh postavk

	2011	2012	2013	2014	2015
V celoti gledano sem bil s posvetom zadovoljen	4,4	4,6	4,6	4,5	4,2
Udeležbo na posvetu bi priporočal vsem, ki delajo na tem področju	4,7	4,8	4,8	4,7	4,4
Pridobljeno znanje bom lahko uporabil/a pri svojem delu	4,2	4,3	4,4	4,2	4,1
Ocena zadovoljstva z organizacijo	4,4	4,6	4,6	4,5	4,2

Glede na pridobljene podatke vidimo, da je ocena zadovoljstva z organizacijo pričela padati z letom 2014. Leta 2011 je povprečje znašalo 4,4, nato pa se je leta 2012 in 2013 dvignilo na 4,6. Leta 2014 je padlo na 4,5, nato pa zaznamo ponovni padec z letošnjim posvetom, kjer je povprečje pokazalo 4,2. Podatki so isti pri zadovoljstvu s posvetom.

Slika 3.9: Zadovoljstvo z izvedbo in vsebinami posveta po letih (2011 - 2015)

4.11 Sklepne ugotovitve empirične raziskave

Od 220 udeležениh gostov je anketni vprašalnik izpolnilo 137 ljudi, kar predstavlja 62 % vseh udeležencev. Največja udeležba je bila s strani predstavnikov šolstva, najmanjša pa s strani nevladne organizacije. Pri udeležbi na posameznih predavanjih ugotavljamo, da je bila največja udeležba na predavanju številka 1, najmanjša pa na panelnem sklopu 1. Iz predstavljenih podatkov ugotavljamo, da je bil velik odstotek obiskovalcev zadovoljen z dogodkom, saj je bilo z dogodkom zadovoljnih kar 87 % vseh, ki so rešili anketo. Dogodek je po mnenju obiskovalcev bil zelo dobro organiziran in moderiran ter je izpolnil pričakovanja. Zadovoljstvo se je pokazalo tudi s časom, ki je bil namenjen razpravi. Obiskovalci bi priporočali udeležbo vsem, ki delajo na tem področju, prav tako pa menijo, da bodo pridobljeno znanje lahko uporabili pri svojem delu.

Če se osredotočimo na korelacije med spremenljivkami in udeleženci iz raznih strok, ugotavljamo, da so z dogodkom bili najbolj zadovoljni predstavniki sodišča in tožilstva ter predstavniki šolstva, najmanj pa predstavniki policije. Udeležbo bi najbolj priporočali predstavniki šolstva in nevladnih organizacij, pridobljeno znanje bodo najbolj lahko uporabili pripadniki šolstva, najmanj pa pripadniki policije s povprečjem 3,7. Predstavniki sodišča in tožilstva so se najbolj strinjali, da je bilo v posvetu dovolj časa namenjenega razpravi.

Dogodek je najbolj izpolnil pričakovanja predstavnikov šolstva, ki so se prav tako najbolj strinjali z dobro organizacijo in moderacijo dogodka.

Obiskovalci so izrazili željo po ponovitvi dogodka. Od 123 vprašanih se je s ponovitvijo dogodka strinjalo kar 119 vprašanih, kar predstavlja 97 %. Glede na pridobljene podatke in dejstvo, da je kar 97 % anketiranih izrazilo željo po ponovitvi dogodka, lahko na prvo raziskovalno vprašanje (Ali iz leta v leto pada zanimanje za udeležbo posveta?) odgovorimo z »Ne«.

Trend je za letošnji posvet pokazal dvig na področju moderacije s povprečno vrednostjo 4,5, zaznan pa je padec pri ostalih postavkah, katerih vrednost se vseeno ohranja okoli 4. To je predvsem posledica slabe slišnosti, prevelikih skupin ter premalo zunanjih udeležencev. Med raziskovanjem smo ugotovili, da bi po našem mnenju z dodatnim upoštevanjem podanih predlogov še izboljšali zadovoljstvo s posvetom, kar bi vplivalo na pričakovanja, priporočila in

mnenje o uporabnosti pridobljenega znanja. Potrebno bi bilo razmisliti o izvedbi v dveh dneh z bolj poglobljenimi analizami in več konkretnimi primeri iz Slovenije. Prav tako bi bilo smiselno razmisliti o izvedbi delavnice z manjšimi skupinami udeležencev zaradi boljše slišnosti predavateljev ter jim nameniti več časa.

5 Zaključek

V Sloveniji se s prijavo posnetkov spolnih zlorab otrok ukvarja prijavna točka Spletno oko, ki je bila ena od organizatorjev lanskega posveta z naslovom »Internet na dlani: E-zloraba otrok«. Po posvetu je bil obiskovalcem poslan spletni anketni vprašalnik, katerega smo v procesu raziskovanja analizirali.

Tekom diplomske naloge smo v sklopu konceptualnega ozadja definirali metodološke probleme evalvacije, vsebinsko pregledali ilegalne vsebine na internetu ter se osredotočili na definicijo otroške pornografije in projektov v Sloveniji. V sklopu empirične analize smo analizirali podatke, pridobljene z anketnim vprašalnikom, kjer smo prišli do zanimivih ugotovitev. Na anketni vprašalnik je odgovorilo 137 oseb, kar predstavlja 62 % vseh udeležencev (220). Med obiskovalci je bilo 32 % predstavnikov šolstva, 21 % predstavnikov sodišč in tožilstva, 16 % predstavnikov policije, 15 % predstavnikov nevladne organizacije ter 16 % ostalih udeležencev.

Ugotovili smo, da je največjo udeležbo imelo predavanje številka 1 predavatelja/ice A. Skoraj vsi so se strinjali, da je bil dogodek dobro moderiran in organiziran. Dogodek je prav tako izpolnil pričakovanja, pridobljeno znanje pa bodo lahko gostje uporabili pri svojem delu. Udeleženci bi priporočali udeležbo vsem, ki delajo na tem področju, prav tako pa so v večini bili zadovoljni s časom izvedbe. V celoti gledano je bilo 87 % vprašanih zadovoljnih z dogodkom, 97 % ljudi pa je izrazilo željo po ponovitvi dogodka, kar nam jasno pokaže, da iz leta v leto zanimanje za udeležbo posveta ne pada.

Tekom analize smo ugotovili, da so z izvedbo najbolj zadovoljni predstavniki sodišča in tožilstva, ki so prav tako v največjem deležu menili, da je bilo časa za razpravo dovolj. So se pa slednji izkazali za najmanj zadovoljne s posameznimi predavanji, medtem ko so se za najbolj zadovoljne izkazali pripadniki policije. Udeležbo bi najbolj priporočali predstavniki nevladnih

organizacij in šolstva, slednji so se najbolj strinjali z uporabnostjo novo pridobljenega znanja. Dogodek je največ pričakovanj izpolnil pripadnikom šolstva, najmanj pa predstavnikom policije in nevladnih organizacij. Obiskovalci so bili najbolj navdušeni nad predavanjem številka 4, najmanj pa nad predavanjem številka 1. Veliko zadovoljstvo se je pokazalo z ustreznostjo gradiv, logistiko, informiranjem, organizacijo ter pogostitvijo. Izražena je bila želja po ponovitvi dogodka v roku enega leta. Nekateri udeleženci posveta so podali nekaj vsebinskih pohval v odprtih odgovorih, kjer so posebej pohvalili organizatorje, samo organizacijo dogodka, tematiko posveta ter moderatorje, ki so odlično povezovali program. Organizacija je po mnenju nekaterih obiskovalcev potekala brežhibno, energično in na visokem nivoju.

Pri analizi trenda smo opazili, da je med letoma 2011 in 2015 visoko ocenjeno zadovoljstvo, povprečja vseh postavk zadovoljstva se v tem obdobju gibljejo okoli vrednosti 4. Zaznamo pa padec zadovoljstva v letu 2015 predvsem zaradi slabe slišnosti, prevelikih skupin ter premalo zunanjih udeležencev, kot so navedli nekateri obiskovalci. Tukaj lahko navedemo izjemo postavke o moderiranju, katera je pokazala rahel dvig zadovoljstva.

Nekatere obiskovalce je zmotilo preveč skupin v predavalnici, kjer je posledično bila slaba slišnost. Po njihovem mnenju je bil prostor prevelik, prav tako je manjkalo zunanjih udeležencev, ki bi lahko predstavili več primerov dobre prakse tako iz tujine kot iz Slovenije. Nekateri so predlagali, da si organizatorji vzamejo več časa za diskusijo in delavnice, podajo več konkretnih primerov ter ponudijo bolj poglobljene analize. Izražena je bila želja po izvedbi posveta v dveh dneh. Posvet bi po našem mnenju v bodoče pridobil na kvaliteti s pregledom posameznih pripomb obiskovalcev in upoštevanjem njihovih predlogov, prav tako bi ga po našem mnenju bilo potrebno razdeliti na več skupin v manjše predavalnice, kjer ne bi nastajal problem slišnosti predavateljev. Izvedbo bi bilo smiselno razširiti na dva dneva z bolj poglobljenimi analizami, več konkretnimi primeri iz Slovenije ter primeri iz prakse, kjer bi bilo več časa namenjenega diskusiji in delavnicam. S temi napotki bi se po našem mnenju povečala tako udeležba kot kvaliteta posveta, starši, učitelji, pripadniki policije in ostali bi lažje informirali in izobraževali svoje otroke in učence, s čimer bi se povečala ozaveščenost problematike e-zlorab.

Kljub vsemu se moramo zavedati, da je nemogoče vzpostaviti popoln nadzor nad svojimi otroci/učenci oz. njihovimi dejavnostmi na spletu, saj se tehnologija iz dneva v dan hitreje

razvija, mladi pa so vanjo vedno bolj vključeni. Namesto da stremimo k nadzoru, je potrebno stremeti k ozaveščanju, informiranju in k omogočanju samostojnega prepoznavanja potencialnih nevarnosti na spletu. Prav tako je potrebno ozaveščati in spodbujati splošno javnost za boj proti tovrstnim problemom, da se prijavi vsakršna sporna vsebina, na katero se naleti med brskanjem po spletu.

6 Literatura

1. Č, A. 2012. *Otroška pornografija v porastu, tudi pri nas*. Rtv Slo, 4. oktober. Dostopno prek: <http://www.rtv slo.si/slovenija/otroska-pornografija-v-porastu-tudi-pri-nas/292860> (22. september 2016).
2. Čehovin, Gregor. 2010. *Otroška pornografija na internetu*. Diplomsko delo. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
3. Došenović, Neda. 2012. *Otroška pornografija: storilec iskanje gradiva postane kot iskanje svetega grala*. 24ur.com. 8. oktober. Dostopno prek: <http://www.24ur.com/novice/crna-kronika/pedofil.html> (22. september 2016).
4. Havliček, Mojca. 2012. *Otroška pornografija na spletu, Eudace*. Dostopno prek: <http://eudace.eu/knjiznica/clanki/2013021409592066/> (21. september 2016).
5. Kalčič, Vesna. 2002. *Otroška pornografija tudi med profesorji in politiki*. Dnevnik, 17. april. Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/21677> (22. september 2016).
6. Kodelja, Marjan. 2012. *Kaj vse se skriva pod površino spleta*. Delo, 21. julij. Dostopno prek: <http://www.delo.si/druzba/infoteh/kaj-vse-se-skriva-pod-povrsino-spleta.html> (21. september 2016).
7. Kosmač, Gorazd. 2015. *Temna stran interneta: mamila, kriminal, žvižgači in radovedni kadroviki*. Rtv Slo, 3. november. Dostopno prek: <http://www.rtv slo.si/znanost-in-tehnologija/temna-stran-interneta-mamila-kriminal-zvizgaci-in-radovedni-kadroviki/377740> (21. september 2016).
8. Nadrag, Petra. 2002. *Kakovost anketnega vprašalnika za evalvacijo programa PUM*. Diplomsko delo. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
9. Safe.si. Dostopno prek: <http://safe.si/> (22. september 2016).
10. Spletno oko. Dostopno prek: <http://safe.si/spletno-oko> (22. september 2016).
11. StopItNow. Dostopno prek: <http://www.stopitnow.org/> (22. september 2016).
12. Škoberne, Mica. 2012. *Otroška pornografija v Sloveniji in v svetu narašča*. Dostopno prek: <https://iskreni.net/druzina/starsevstvo/150-vzgojni-izzivi/sodobna-tehnologija/1494-otroska-pornografija-v-sloveniji-in-v-svetu-narasca.html> (21. september 2016).
13. Škrt, Radoš. 2004. *Otroška pornografija na internetu*. Dostopno prek: <http://www.nasvet.com/pedofilija/> (22. september 2016).
14. Thorn. Dostopno prek: <https://www.wearethorn.org/> (22. september 2016).

15. Trstenjak, Nuša. 2012. *Kibernetški kriminal*. Diplomsko delo. Maribor: Pravna fakulteta.
16. *BenStat*. Dostopno prek: <http://www.benstat.si/> (12. oktober 2016)

PRILOGA A: Vprašalnik

Evalvacija posveta Internet na dlani: E-zloraba otrok 2015

Q3 - Katerih sklopov posveta ste se udeležili:

Možnih je več odgovorov

- ☐ Plenarno predavanje: Portability and ubiquity - new promises, new threats (John Carr)
- ☐ Panelni sklop 1: Facebook and safety (Julie de Baillencourt), Pregled poročil ameriške nevladne organizacije NCMEC o spletnem izsiljevanju z elementi spolnosti (Anton Toni Klančnik)
- ☐ Panelni sklop 2: Mobilne naprave v šolah in posledice - vloga staršev, vloga šole, vloga organov pregona (Katarina K. Erzar, Boris Volarič, Benjamin Lesjak, Borut Štok), Kdo je glavni - ti ali stroj? (Špela Reš)
- ☐ Delavnica na temo: "Mobilne naprave v šoli"
- ☐ Predstavitve rešitev primera po skupinah v obliki poročila in diskusija
- ☐ Posveta se nisem udeležil/a

IF (1) Q3 = [Q3a, Q3b, Q3c, Q3d, Q3e]

Q4 - Označite strinjanje z naslednjimi trditvami glede dogodka posveta 2015:

	Sploh se ne strinjam	Se ne strinjam	Niti niti	Se strinja m	Povsem se strinjam
V celoti gledano sem bil/a z dogodkom zadovoljen/na.	☐	☐	☐	☐	☐
Udeležbo bi priporočil/a vsem, ki delajo na tem področju.	☐	☐	☐	☐	☐
Pridobljeno znanje bom lahko uporabil/a pri svojem delu.	☐	☐	☐	☐	☐
V programu je bilo dovolj časa namenjenega razpravi.	☐	☐	☐	☐	☐
Dogodek je izpolnil moja pričakovanja.	☐	☐	☐	☐	☐
Dogodek je bil dobro organiziran.	☐	☐	☐	☐	☐
Dogodek je bil dobro moderiran.	☐	☐	☐	☐	☐

IF (2) Q4f = [1, 2, 3] or Q4g = [1, 2, 3]

Q5 - Z organizacijo oziroma moderiranjem dogodka niste bili najbolj zadovoljni. Prosimo, da v tem pogledu podate krajše pojasnilo, ki bo zelo dragoceno za bodoče izvedbe posveta.

IF (1) Q3 = [Q3a, Q3b, Q3c, Q3d, Q3e]

Q6 - Kako ste bili v celoti gledano zadovoljni s posameznimi predavanji in sklopi posveta?

	Zelo nezadovoljen	Nezadovoljen	Niti niti	Zadovoljen	Zelo zadovoljen	Nisem se udeležil
Portability and ubiquity - new promises, new threats (John Carr)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Facebook and safety (Julie de Bailliencourt)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Pregled poročil ameriške nevladne organizacije NCMEC o spletnem izsiljevanju z elementi spolnosti (Anton Toni Klančnik)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vloga staršev - Pamet staršev za pametno uporabo pametnih telefonov (Katarina K. Erzar)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vloga šole (Boris Volarič)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Pravni vidik zlorab mobilnih naprav na šolah (Benjamin Lesjak)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Nespametna uporaba mobilnih telefonov otrok - vloga policije (Borut Štok)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kdo je glavni - ti ali stroj? (Špela Reš)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Delavnica na temo: "Mobilne naprave v šoli"	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Predstavitve rešitev primera po skupinah v obliki poročila in diskusija	☐	☐	☐	☐	☐	☐

IF (3) Q6a = [1, 2, 3] or Q6b = [1, 2, 3] or Q6c = [1, 2, 3] or Q6d = [1, 2, 3] or Q6e = [1, 2, 3] or Q6f = [1, 2, 3] or Q6g = [1, 2, 3] or Q6h = [1, 2, 3] or Q6i = [1, 2, 3] or Q6j = [1, 2, 3]

Q7 - Z nekaterimi predavanji oziroma sklopi na posvetu niste bili najbolj zadovoljni.

Prosimo, da podate kratko pojasnilo.

IF (1) Q3 = [Q3a, Q3b, Q3c, Q3d, Q3e]

Q8 - Prosimo, označite še strinjanje z naslednjimi trditvami:

	Sploh se ne strinjam	Se ne strinjam	Niti niti	Se strinjam	Povsem se strinjam
Podoben dogodek bi veljalo organizirati tudi v bodoče.	☐	☐	☐	☐	☐
Pogostitev je bila ustrezna.	☐	☐	☐	☐	☐
Gradiva so bila ustrezna.	☐	☐	☐	☐	☐
Logistika, parkiranje in odgovarjajoče informiranje je bilo urejeno.	☐	☐	☐	☐	☐
V programu sem pogrešal obravnavo nekaterih vsebin.	☐	☐	☐	☐	☐
Dogodek bi bil lahko tudi daljši.	☐	☐	☐	☐	☐

IF (4) Q8e = [4, 5]

Q9 - Navedli ste, da ste pogrešali nekatere vsebine. Prosimo, navedite katere.

IF (5) Q8a = [4, 5]

Q10 - Ocenili ste, da bi veljalo dogodek ponoviti. V kolikšnem časovnem razmaku bi ponovili dogodek?

- ☐ čez 6 mesecev
☐ čez 12 mesecev
☐ čez 24 mesecev

IF (5) Q8a = [4, 5]

Q11 - Kakšen format in katere vsebine bi priporočili za bodoči dogodek?

IF (1) Q3 = [Q3a, Q3b, Q3c, Q3d, Q3e]

Q12 - Ali imate še kakšne kritične pripombe (kaj ste pogrešali, kaj vas je motilo, ...)?

IF (1) Q3 = [Q3a, Q3b, Q3c, Q3d, Q3e]

Q13 - Ali bi kaj posebej pohvalili?

IF (1) Q3 = [Q3a, Q3b, Q3c, Q3d, Q3e]

Q14 - Za konec bi vas prosili še, da označite s katerega področja prihajate?

- ☐ Policija
- ☐ Tožilstvo
- ☐ Sodišče
- ☐ Nevladna organizacija
- ☐ Industrija
- ☐ Šolstvo
- ☐ Center za socialno delo
- ☐ Ministrstvo
- ☐ Drugo (kaj):

IF (6) Q3 = [Q3f]

Q15 - Posveta se niste udeležili, čeprav ste se prijavili. Da bi zmanjšali število neudeležbe prijavljenih, vas prosimo, da označite s katerimi spodaj podanimi predlogi se strinjate:

- ☐ Prijave naj se odprejo kasneje; največ 2-3 tedne pred dogodkom in ne več kot mesec dni pred dogodkom, saj se obveznosti pogosto spremenijo.
- ☐ Smiselno je vse prijavljene osebe nekaj dni pred dogodkom ponovno obvestiti in povprašati po morebitni odjavi.
- ☐ Uvesti bi morali simbolično kotizacijo (npr. 5€).
- ☐ Drugo (kaj):

IF (6) Q3 = [Q3f]

Q16 - Imate še kakšen komentar:

